

ლინდა მაღალი ჰანტი

ინგლისურიდან თარგმნა ლია ჯამბურიაძე

სულაკაურის
ბაიბისელოგია

მასწავლებლებს,

*რომლებიც მოსწავლეში, უპირველეს ყოვლისა, ბავშვს ხედავენ;
რომლებიც გვახსენებენ, რომ თითოეული ჩვენგანი
განსაკუთრებული ნიჭითაა დაჯილდოებული;
რომლებიც ხელს გვიწყობენ, ვიყოთ გამორჩეულები და
არ ვეცადოთ, ერთმანეთს დავემსგავსოთ.*

ბავშვებს,

*რომლებიც პოულობენ შინაგან ძალას,
ნებისმიერ სირთულეს გაუმკლავდნენ.*

თქვენ გმირები ხართ.

ეს წიგნი თქვენთვისაა.

შინაარსი

თავი 1. ისევ უსიამოვნება	7
თავი 2. ყვითელი ბარათი	12
თავი 3. ჩემზე არ არის დამოკიდებული	16
თავი 4. ჩივი გალიაში	20
თავი 5. ვერცხლის როლარები და ხის ხუთცენციანები	27
თავი 6. მონეტა, რომელსაც სამი მხარე აქვს.	32
თავი 7. აქ ბაბუები არ არიან	36
თავი 8. ნამდვილი უსიამოვნება	39
თავი 9. არაფრით სავსე ჩანთა.	42
თავი 10. დაპირება	50
თავი 11. ენობკვერცხი	54
თავი 12. რა განუხებს, ალბერტ?	60
თავი 13. ყვავილები	64
თავი 14. ყუთში და ყუთის გარეთ	68
თავი 15. დაუზეთავი მექანიზმი	73
თავი 16. ჩემი გეგმა	78
თავი 17. დეფექტური სათამაშოების ლანჩი	80
თავი 18. სიძარღვე და სიყრდელე	84
თავი 19. არცთუ ისე სასიამოვნო საიდუმლო	88
თავი 20. მერე ეს კარგია?	94
თავი 21. ჰეპლისთვის ჩათქმული ნაცვრა	98
თავი 22. დედოფალს ასე არ ექცვიან	102
თავი 23. სიცყები, რომლებიც სუნთქავენ	105
თავი 24. ნარმოსახელი გმირი.	108

თავი 25. ღრესასწაული თუ განადგურება?	114
თავი 26. რამაღვა.	117
თავი 27. ნახევრად გამოძცვარი შუადღე	120
თავი 28. ყველაზე მნიშვნელოვანი შეთანხმება	123
თავი 29. თევზი ხეზე	127
თავი 30. საბრალო მეფე.	135
თავი 31. სახლისკენ ბევრი გზა მიღის	138
თავი 32. ეკრანიდან.	142
თავი 33. შესაძლებლობები	146
თავი 34. ვარსკვლავის დაბადება.	149
თავი 35. გამოსახულება უთვალავ სიწყვას უღრის	155
თავი 36. ცხოვრება თამაშს ჰგავს	159
თავი 37. წინილა, მკელი და თავსაცეხი	162
თავი 38. ხელმოცარული – პრეზიდენცად.	166
თავი 39. შის.	169
თავი 40. სხვადასხვანაირი ცრემლები	175
თავი 41. არცთუ ისე საიდუმლო წერილი	177
თავი 42. ბოღიშის მოხდის ნიჭი, სკოჩი და ანციბიოციკები	182
თავი 43. სამყაროს ცეცხლი შევუბთეთ.	187
თავი 44. ანაჩვეულებრივი შექქესკლასელის აშბავი	189
თავი 45. ჩემი ძმის შეკითხვა	192
თავი 46. მფრინავი ვეფხვები და ჰაცარა სპილოები	195
თავი 47. რიადი გონების აღაშიანები ერთნაირად არ ფიქრობენ.	198
თავი 48. ოლივერი მიიჩნევს, რომ გამიძართლა	204
თავი 49. სინათლეს ვხედავ.	209
თავი 50. გმირობა.	211
თავი 51. გამბედავი გენიოსი	216

თავი 1

ისევ უსიაშოვნება

სულ ჩემთანაა, როგორც მინა ფეხქვეშ.

– ელი, წერ თუ არა? – მეკითხება მისის ჰოლი.

მისის ჰოლი მკაცრი რომ იყოს, ასე არ გამიჭირდებოდა.

– კარგი, რა, – მეუბნება ის, – შენ ხომ შეგიძლია.

– რომ გითხრათ, ხეზე კბილებით აძრომას ვაპირებ-მეთქი, მაშინაც მეტყვით, *შეძლებო?*

ოლივერი იცინის და მერხს ისე ეხუტება, გეგონება, ფეხბურთის ბურთი ჩაიგდო ხელში.

შეი ბუზღუნებს:

– არ შეიძლება, ერთხელ მაინც მოიქცე ნორმალურად?

შეის გვერდით აღბერტი, ზორბა ბიჭი, რომელსაც გაუხდელად ერთი მუქი მაისური აცვია, წარწერით *ფლინტი*, ისეთი სახით იმართება წელში, თითქოს ფეიერვერკის დაწყებას ელოდება.

მისის ჰოლი ოხრავს:

– კარგი, რა, მხოლოდ ერთგვერდიანი დახასიათების დაწერას გთხოვ.

ვერ წარმომიდგენია, რა უნდა იყოს საკუთარი თავის დახასიათებაზე უარესი. მირჩევნია, უფრო სახალისო რამეზე დავწერო. მაგალითად, როგორ ამერია გული ჩემს დაბადების დღეზე.

– ეს იმისთვისაა საჭირო, რომ ახალმა მასწავლებელმა გაგიცნოთ. იცი და სწორედ ამიტომ არ მინდა დაწერა. მასწავლებლები იმ აპარატივით არიან, 25-ცენტისანს რომ ჩააგდებ და ფერად ბურთებს გიგდებს. იცი, რასაც მიიღებ, მაგრამ თან არ იცი.

– და, – აგრძელებს ის, – ამდენ ხანს რომ არ გეხატა, სამუშაო ალბათ უკვე დამთავრებული გექნებოდა. თუ შეიძლება, სახატავი გვერდზე გადადე.

შერცხვენილი, ჩემს ნახატს დავალების ცარიელი ფურცლის ქვეშ ვაცურებ. ნახატზე ქვემეხიდან ჭურვს მესვრიან, რაც, დარწმუნებული ვარ, სკოლაში სიარულზე ადვილიც იქნებოდა და ნაკლებად მტკივნეულიც.

– მიდი, – მეუბნება მასწავლებელი და ფურცელს ჩემკენ აცურებს, – უბრალოდ, მოინდომე.

ბოლო შვიდ წელიწადში შვიდი სკოლა გამოვიცვალე და ყველგან ერთი და იგივე ხდება. დავალების შესრულებას მთელ ჩემს ენერგიას ვახმარ, ისინი კი მეუბნებიან, რომ საკმარისად არ ვინდომებ – ჩემი ნაწერი ძალიან არეულია, სიტყვების მართლწერაში ბევრი შეცდომაა. მასწავლებლები ბრაზდებიან, როცა ზოგჯერ ერთსა და იმავე სიტყვას ერთ გვერდზე სხვადასხვანაირად ვწერ. მე კი თავს მატკივებს თეთრ ფურცელზე მუქი ასოების სიმკვეთრის დიდხანს ყურება.

მისის ჰოლის ჩახველება მაფხიზლებს.

კლასელებს ისევ თავი მოვაბეზრე. სკამების მოძრაობის ხმა ისმის, აქა-იქ ხმამალლა ოხრავენ. ალბათ ჰგონიათ, მათი სიტყვები ჩემამდე არ აღწევს: *ჭირვეული. სულელი. უიღბლო.*

ნეტავ შემემშვას მისის ჰოლი და ალბერტს დაადგეს თავზე. ალბერტი მოსიარულე „გუგლია“. დავალების ფურცლით ცხვირი რომ მოინმინდოს, მაინც ჩემზე უკეთეს ნიშანს მიიღებს.

კისერი მიხურს.

ვერ ვხვდები, რა ხდება. მისის ჰოლი, როგორც წესი, ასეთი დავალებების თავიდან არიდების საშუალებას მაძლევს ხოლმე. თუმცა, ეს თემა ახალი მასწავლებლისთვისაა და ალბათ მნიშვნელოვანია, ყველამ დაწეროს.

მის გაბერილ მუცელს ვაშტერდები.

– ბავშვის სახელი შეარჩიეთ? – წინა კვირას სამოქალაქო განათლების გაკვეთილზე მთელი საათი სახელებზე ვილაპარაკეთ.

– კარგი, რა, ელი. დროს ნუ წელავ.

არ ვპასუხობ.

– სერიოზულად ვამბობ, – სიმკაცრე ერევა ხმაში.

გონებაში ფილმის სცენას ვხედავ: მასწავლებელს პოლიციელის ფორმა აცვია, მე კი პატიმრის ტანსაცმელი, შავ-თეთრი ზოლებით. ზემოთ კამკამა ცაა. მასწავლებელს დიდი ჯოხი უჭირავს და ჩვენ შორის მინაზე ხაზს ავლებს. ასე ხშირად ხდება – სცენებს ვხედავ, რომლებსაც ძალიან ცხადად შევიგრძნობ და მთლიანად მითრევს. ეს სცენები ჩემთვის ნამდვილი ცხოვრებისგან ამოსუნთქვის საშუალებაა.

თავს ვაიძულებ, ის გავაკეთო, რის გაკეთებაც არ მინდა, ოღონდ თავი დავალწიო მასწავლებელს, რომელიც არ მეშვება.

ფანქარს ვიღებ და ვგრძნობ, მისი სხეულის დაძაბულობა იკლებს, ალბათ ჰგონია, დაენებდი.

მაგრამ უცებ ფანქარს ჩავბლუჯავ და მერხზე ჯღაბნას ვიწყებ, რადგან ვიცი, ძალიან უყვარს სუფთა მერხები.

– ელი! – სწრაფად დგამს ნაბიჯს წინ, – რას აკეთებ?

წრეებს ვხატავ, ზემოთ – მოზრდილებს, ქვემოთ კი – პატარებს. ტორნადოს ჰგავს. ნეტა ჩემი შინაგანი სამყაროს დახატვა ხომ არ მინდა?

მასწავლებელს ავყურებ:

– მე არ დამიხატავს, აქ დამხვდა.

ვიღაცები იცინიან, თუმცა, იმიტომ არა, რომ ჩემი სიტყვები სასაცილოდ ეჩვენებათ.

– როგორც ჩანს, განაწყენებული ხარ, ელი, – მეუბნება მისის ჰოლი.

ესე იგი, ამას ისე ვერ ვმალავ, როგორც საჭიროა.

– რა არანორმალურია! – ჩურჩულებს შეი ყველას გასაგონად. ოლივერი უკვე მერხზე აკაკუნებს.

– *საკმარისია!* – ბოლოს და ბოლოს, ბრაზდება მისის ჰოლი, – დირექტორთან! *ახლავე!*

ამ სიტყვებს ველოდი, მაგრამ ახლა უკვე ნასვლა აღარ მინდა.

– ელი.

– ჰა?

ბავშვები ისევე იცინიან. მასწავლებელი ხელის აწევით აცხადებს:

– ვინც იხმაურებს, არ დაისვენებს!

ყველა ჩუმდება.

– ელი, დირექტორთან!

უცებ ვგრძნობ, რომ ჩვენი დირექტორის, მისის სილვერის, ნახვა აღარ შემიძლია. იმდენად ხშირად ვხვდები მის კაბინეტში, ალბათ მალე ბანერს ჩამოკიდებენ წარწერით: „კეთილი იყოს შენი მობრძანება, ელი ნიკერსონ!“

– ძალიან ვწუხვარ, – ვეუბნები გულწრფელად, – დავნერ, პირობას გაძლევთ.

– კარგი, ელი, – ოხრავს მისის ჰოლი, – მაგრამ იცოდე, როგორც კი წერას შეწყვეტ, *დირექტორთან ნახვალ.*

მსვამს საკითხავ მაგიდასთან, მადლიერების დღის პოსტერის გვერდით, რომელიც გვახსენებს, რომ მუდამ მადლიერნი უნდა ვიყოთ. მისის ჰოლი ჩემს მერხს სანმენდ სითხეს ასხამს. თან ისე მიყურებს, თითქოს *ჩემი* განმენდაც უნდა, ალბათ სიჩლუნგე რომ მომაშოროს.

თვალეხს ვჭუტავ, იქნებ ასე თავი ნაკლებად მეტკინოს. ვცდილობ, ფანქარი, როგორც საჭიროა, ისე დავიჭირო, და არა ისე, როგორც ჩემს ხელს უნდა – უცნაურად.

ერთი ხელით ვწერ, მეორეს კი ნაწერს ვაფარებ. ვიცი, ჯობია, ვწერო, ამიტომ პირველი სტრიქონიდან გვერდის ბოლომდე ბევრჯერ ვწერ ერთადერთ სიტყვას „რატომ“.

ჯერ ერთი, ვიცი, ეს სიტყვა როგორ იწერება და, მეორეც, იმედი მაქვს, ვინმე, ბოლოს და ბოლოს, გამცემს პასუხს.

თავი 2

ყვითელი ბარათი

მისის ჰოლის მუცელში მყოფი ბავშვის პატივსაცემად წვეულე-ბას ვმართავთ. ჯესიკამ უზარმაზარი თაიგული მოიტანა მამამისის ყვავილების მალაზიიდან. თაიგული იმხელაა, თითქოს ვიღაცამ მთელი ბუჩქი ამოთხარა და ფოლგაში შეფუთა.

მერე რა, მე რა მენაღვლება. მალაზიაში ღია ფერის ბარათი ვიყიდე, რომელზეც ყვითელი ვარდები ხატია. დახატული ყვავილები ერთ კვირაში არ გახმება. ასე თითქოს ბოდის ვუხედი მისის ჰოლის, რომ ხშირად ვანვალებდი.

მაქსი თავის საჩუქარს უწვდის. სანამ მასწავლებელი საჩუქარს ხსნის, მაქსი სკამის საზურგეს ეყრდნობა და ხელები კეფაზე აქვს შემოჭდობილი. პამპერსები მოუტანია. ალბათ იმედი ჰქონდა, სხვა რეაქციას დაინახავდა, მაგრამ შეცდა – მისის ჰოლი გახარებულა.

მაქსს ყურადღება უყვარს. წვეულებებიც უყვარს. თითქმის ყოველდღე სთხოვდა მისის ჰოლის წვეულების გამართვას და, აი, დღეს, როგორც იქნა, წვეულებაზეა.

ბოლოს და ბოლოს, მისის ჰოლი ჩემს ბარათს იღებს კონვერ-

ტიდან. სხვების ბარათებისაგან განსხვავებით, ხმამაღლა არ კითხულობს, ყოყმანობს. ჩემი აზრით, ძალიან მოსწონს. სიამაყეს ვგრძნობ, რაც ხშირად არ ხდება.

ჩვენი დირექტორი, მისის სილვეერი, ბარათისკენ იხრება. ახლა ალბათ, როგორც იქნა, შემაქებს, თუმცა, ამის ნაცვლად წარბებს კრავს და კარისკენ მანიშნებს.

ბარათის წასაკითხად წამომდგარი შეი სიცილით ამბობს:

– ელი ნიკერსონი რომ არ არსებობდეს, ამქვეყნად ამდენი სიღებზე არ იქნებოდა.

– შეი, *დაჯექი*, – საყვედურობს მისის ჰოლი, მაგრამ უკვე გვიანია. თავს ვერ აიძულებ, არ გაიგონო შენს გასაგონად ნათქვამი. თითქოს შეგუებული უნდა ვიყო დაცინვას, მაგრამ არ გამომდის.

შეი და ჯესიკა იცინიან, მე კი მახსენდება, წინა კვირას, ჰელოუინისთვის ჩვენი საყვარელი წიგნის გმირებით რომ გამოვენწყვეთ. მე ელისი ვიყავი საოცრებათა ქვეყნიდან, ამ წიგნს ბაბუაჩემი ხშირად მიკითხავდა. შეი და მისი აჩრდილი ჯესიკა კი – „ელისი აბდაუბდა ქვეყნიდანო“, მეძახდნენ.

კეიშა შეის უახლოვდება:

– არ შეგიძლია, ერთხელ მაინც არ ჩაერიო სხვის საქმეში?

მომწონს კეიშა. უშიშარია. მე მხდალი ვარ.

შეი ისეთი სახით უბრუნდება, თითქოს ბუზი უნდა მოკლას.

– ეს არც *შენი* საქმეა!

– მართალი ხარ, სხვის საქმეში არც ერთმა არ უნდა ჩავყოთ ცხვირი!

შეი განცვიფრებულია:

– *მორჩი*, რა, ენის ტარტარს!

– *მორჩი*, რა, თავხედობას! – არ ეპუება კეიშა.

მაქსი გულხელს იკრეფს, წინ იხრება და ასკვნის:

– *არის!* ჩხუბი ინყება!

– არ იქნება *ჩხუბი*, – პასუხობს მისის ჰოლი.

სუკის პატარა ხის კუბი უჭირავს. ასეთი კუბების კოლექცია

აქვს, ყუთში უწყვია და მაშინ იღებს ხოლმე, როცა რამეზე ნერვიულობს. ახლაც ნერვიულობს.

შეი კეიშას თვალებს უბრიალებს. კეიშა ჩვენს კლასში წელს გადმოვიდა და მიკვირს, ხმა რომ ამოიღო.

ყველა აღგზნებულია და ვერ ვხვდები, რატომ.

მისის ჰოლი მოჩხუბრებს ამშვიდებს, მაქსს კი საყვედურობს. ამ დროს მისის სილვერი ისევ კარისკენ მანიშნებს. რა ჯანდაბა ხდება?

დერეფანში გამოსული, მისის სილვერის სახის გამომეტყველებით ვხვდები, რომ კიდევ ერთხელ მომიწევს ბოდიშის მოხდა და ახსნა, თუ რატომ მოვიქეცი ასე. ნამდვილად ვერ ვიგებ, ამჯერად რა დავაშავე.

ხელებს ჯიბეებში ვიტენი, რათა რამე ისეთი არ გავაკეთო, რასაც მერე ვინანებ. ნეტა შემეძლოს, პირიც ჯიბეში შევინახო.

– უბრალოდ, ვერ ვიგებ, ელი. შეუფერებლად ბევრჯერ მოქცეულხარ, მაგრამ ეს... *მეტისმეტია*. შენს საქციელს არ ჰგავს.

ნელ-ნელა ვხვდები, რალაც კარგი გავაკეთე და მეუბნებიან, რომ ეს ჩემს საქციელს არ ჰგავს. არ მესმის, ბარათის ყიდვა რატომ არის ცუდი საქციელი.

– ელი, – აგრძელებს მისის სილვერი, – თუ ყურადღების მიქცევას ცდილობ, ეს არასწორი გზაა.

ცდება. ყურადღება ისე მჭირდება, როგორც თევზს სასუნთქი მილაკი.

კარი ფართოდ იღება და ოთახიდან ოლივერი გამორბის.

– ელი, ჩემი აზრით, ის ბარათი იმიტომ მიეცი, რომ ნუხხარ, ჩვენგან ვილაც სულელი ბავშვის გამო რომ მიდის. ალბათ ძალიან სევდიანია. მეც მეცოდება.

მისი ნათქვამიდან ვერაფერს ვიგებ.

– ოლივერ, – მისის სილვერი ხმას იმაღლებს, – კლასიდან რატომ გამოხვედი?

– ისა... ტუალეტში მივდიოდი. დიახ, იქ მივდიოდი, – ბრუნდება და გარბის.

– შეიძლება, ნავიდე? – ვკნავი და ვგრძნობ, რომ იქ ერთ ნამსაც ველარ გავჩერდები.

თავს ოდნავ იქნევს, თან ლაპარაკს აგრძელებს.

– ვერ ვხვდები, რატომ მიუტანე ორსულ ქალს სამძიმრის ბარათი.

სამძიმრის ბარათი? დაძაბული ვფიქრობ და ბოლოს მახსენდება: დედა ასეთ ბარათებს მას უგზავნის ხოლმე, ვისაც საყვარელი ადამიანი მოუკვდა. გულ-მუცელი მიტრიალდება. ნეტა რას იფიქრებდა მისის ჰოლი.

– ხომ იცი, სამძიმრის ბარათი რასაც ნიშნავს, ელი?

ჯობია, ვთქვა, რომ არ ვიცი, მაგრამ ამის ნაცვლად, თანხმობის ნიშნად თავს ვუქნევ. არ მინდა, მოვისმინო მისის სილვერის განმარტება. თანაც, იმაზე სულელი ვეგონები, ვიდრე ვარ. თუკი ეს საერთოდ შესაძლებელია.

– ამიხსენი, ასე რატომ მოიქეცი?

გაუნძრევლად ვდგავარ, მაგრამ შიგნით ყველაფერი მეკუმშება. თავს ძალიან ცუდად ვგრძნობ. მეზობლის ძაღლის სიკვდილი როგორ განვიცადე და ბავშვი რომ მომკვდარიყო, რა დამემართებოდა?! რა ვიცოდი, ასეთი სევდიანი ბარათი თუ იყო. მე მხოლოდ ლამაზ ყვითელ ყვავილებს ვხედავდი და იმაზე ვფიქრობდი, როგორ გავახარებდი მისის ჰოლის.

მაგრამ უამრავი მიზეზი არსებობს, რატომ ვერ ვიტყვი სრულ სიმართლეს.

ყოველ შემთხვევაში, დირექტორს ნამდვილად ვერ ვეტყვი.

ვერავის ვერ ვეტყვი. საერთოდ ვერავის.

როგორ არ ვეცადე. ვილოცე, ბევრი ვინვალე, იმედი მქონდა, მაგრამ კითხვა ჩემთვის ისევე რთულია, ასოებისგან გაკეთებული წვნიანი რომ დამისხან თეფშზე და სიტყვების ნაკითხვა მთხოვონ. ვერაფრით ვხვდები, ამას სხვები როგორ ახერხებენ.